

VÁLASZ SIPOS ETE ZOLTÁN: AZ ALPHA KURZUS A GYÜLEKEZETÉPÍTÉS ÚJ MÓDSZERE? C. ÍRÁSÁRA

A Biblia Szövetség honlapján publikált írás a Fontos Kérdések sorozatban elhangzott előadás szerkesztett változata.¹ Mivel a tanulmány egyrészt nyilvános, másrészt személyes tapasztalataim alapján is egyre nagyobb körben terjed, úgy döntöttem, hogy válaszolok rá. Ennek az írásnak a célja nem az Alpha kurzus népszerűsítése. Az indít megszólalásra, hogy Jézus Krisztus evangéliuma terjedjen, valamint az, hogy ha református lelkipásztorként a szerzővel nem is értünk mindenben egyet, el tudjuk egymást fogadni az evangélium hiteles hirdetőinek. (Lehetséges persze, hogy ennél többről is szó van: önmagam védelméről, hiszen a Gazdagréti Református Gyülekezetben nyolcadik éve vezetek Alpha kurzusokat, évente kettőt.) Továbbá, talán segítség ez az írás azoknak is, akik tiszta szívvel, igaz hittel, az evangélium erejébe vetett bizalommal az elmúlt időszakban kezdtek Alpha kurzust szervezni, és esetleg kénytelenek az egyedül Sipos Ete Zoltán írásából tájékozódók gyanakvását elhordozni.

Amennyiben a szerző pusztán arra hívja fel a figyelmet, hogy az Alpha kurzus anyagában milyen református hitvallásos hangsúlyok nem nyernek kellő képviselést, valamint tanácsolja az ezekre való odafigyelést, talán még jó szolgálatot is tesz. Azonban ennél sokkal komolyabb konklúzióra jut:

„Az AK tananyaga felhígított (redukált), és ezzel meghamisított, és ráadásul számos karizmatikus tévtannal fertőzött evangélium, amit bizonyít, hogy azt mind karizmatikus, mind római katolikus teológusok teljesen elfogadhatónak tartják. ... Mindezek alapján az Alpha kurzus alkalmatlan arra, hogy református gyülekezetépítésre használjuk. Sőt, a Biblia Szövetség által határozottan ellenjavallt a tananyag, mivel nem tiszta, biblikus, reformátori evangélium, ezzel nem képviseli Isten teljes tanácsvégzését, s így alkalmatlan eszköz Isten kezében arra, hogy általa bűnösöket juttasson élő hitre.”

Sipos Ete Zoltán nem hagy kétséget afelől, hogy értékelése szerint az Alpha kurzus a Gal 1,6-9 értelmében meghamisított evangéliumot hirdet. Bár a szerző ezt nem mondja ki, de tudjuk jól, hogy Pál apostol átkozottnak nyilvánítja azokat, akik más evangéliumot hirdetnek. A vád súlyos, és az evangélium ügye mindenek felett és mindenek előtt való. Ezért fel kell tennünk a kérdést, hogy vajon az Alpha kurzus, mint alapvetően evangélizációs program (és nem gyülekezetépítési modell), hamis Krisztust hirdet-e, valamint mindazok a református lelkipásztorok, akik ebben a szolgálatban részt vesznek és azok a gyülekezeti tagok, akik szolgálnak, hűtlenek lettek-e Isten Igéjéhez és hitvallásainkhoz.

Írásom célja, hogy rámutassak a szerző gondolatmenetében általam felfedezni vélt két alappillér megalapozatlan voltára. Az egyik az, hogy Sipos Ete Zoltán szerint az Alpha kurzus a bibliai kijelentést nem elégséges módon képviseli, és ezért más evangéliumot hirdet: *„Isten Szentlelke Pál apostol által a Galata*

¹ http://www.bibliaszov.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=332:az-alpha-kurzus&catid=20:fontos-kerdesek&Itemid=88. 2012. jan. 10.

levélben (1,6-9) emeli fel szavát a tiszta evangélium érdekében, s tiltakozik az evangélium legkisebb mértékű meghamisítása, hangsúlyainak megváltoztatása ellen." Az az evangélium, ami Pálból az „átkozott legyen” felkiáltást kiváltja, nem hangsúlybeli különbségeket jelentett, hanem Jézus Krisztus egyszeri és tökéletes áldozatának, mint megigazulásunk egyetlen forrásának a megtagadását. (pl. Gal 5,4-6) Igenis, a Jézus Krisztus egy (!) evangéliumának más és más hangsúlyaival találkozunk az Újszövetség különböző könyveiben, amikor különféle etikai, társadalmi és kulturális kontextusokban munkálja ki Isten Szentlelke és Isten népe az evangélium ott és akkor megszólaló üzenetét. Bár az evangélium igaz, tiszta és örök, el kell ismernünk, hogy a mi megismerésünk töredékes. Éppen ezért van szükségünk a Biblia mércéjére, valamint Isten népének nagyobb közösségére. Továbbá, ezért lehet hasznos egy tisztázó – de nem azonnal elítélő – vita akár az Alpha kurzusról is.

Sipos Ete Zoltán gondolatmenetének másik alappillére az, hogy a pünkösdi-karizmatikus kereszténység tanítása és tapasztalata nem pusztán hangsúlybeli tévedés, hanem „fertőzött evangélium” és „rajongó spiritualitás”. Bár a szerző ebben az írásban ezt nem állítja, ezek a kifejezések gyakran járnak együtt azzal az ítélettel, hogy a karizmatikus kereszténységben egy más lélek, idegen lélek, azaz démoni erő van jelen.² Kétségtelen, hogy az Alpha kurzus karizmatikus anglikán gyülekezetben nyerte el mai formáját és tartalmát. Kérdés, hogy ez mennyiben határozta meg előre a szerző végkövetkeztetéseit.

Meg kell még jegyeznem azt, hogy igen nehéz a vizsgált írásnak az Alpha kurzust ismertető forrásait követni, és így következtetéseit a szövegösszefüggés alapján ellenőrizni, hiszen több nehezen ellenőrizhető forrásra utal. Az Alpha kurzus tartalmát bemutató könyv két kiadásban jelent meg magyar nyelven,³ és feltehetően erre a munkára utal Sipos Ete Zoltán, amikor forrásnak a „Kérdések”-et tünteti fel. A szerző által hivatkozott oldalszámok azonban egyszer sem egyeznek a magyar kiadások kapcsolódó oldalaihoz. A hivatkozott, de számomra nem azonosítható „AK” és „Vezérfonal” források mellett megjelenik a magyarországi Alpha alapítvány honlapja, egy angol nyelvű videóból származó idézet, egy „Jézus” c. könyv – feltehetően Gumbel „Miért Jézus?” c. füzetecskéje,⁴ - valamint két német nyelvű anyag: „Trainingsheft” és „Alpha Kurs Jugend.” Magam ellenőriztem a „Kérdések” alatt hivatkozott gondolatokat, valamint felhasználtam a magyarországi Alpha Alapítvány egyéb elérhető és hivatalos kiadványait.

Sipos Ete Zoltán trinitárius megközelítésben vállalkozik bemutatni az Alpha kurzus teológiai hiányosságait. Sorra veszi az Atyáról, a Fiúról és a Szentlélek

² A Biblia Szövetség hitvallásában ez áll: „Továbbá nem értünk egyet azzal a tanítással, amely a megtérés utáni "lélekkereszttség" szükségességét hirdeti. Ezért elhatároljuk magunkat az ún. karizmatikus ill. rajongó mozgalmak tanításától.”

http://www.bibliaszov.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=7, 2012. jan. 10. Lsd. még az ún. Berlini Nyilatkozatot, ami expressis verbis alulról jövőnek ítélte a pünkösdi-karizmatikus mozgalmat.

³ Nicky Gumbel: *Az élet nagy kérdései*. Zúgó Szél Alapítvány – évszám nélkül; valamint Alpha Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2005. Idézeteim az utóbbiból származnak.

⁴ Nicky Gumbel: *Miért Jézus?* Alpha Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2009.

Istenről tanítottakat. Az alábbiakban az ő gondolatmenetét követve kívánok válaszokat adni a kritikákra.

AZ EMBERKÖZPONTÚSÁG VÁDJA

A szerző, hangsúlyozva az Atya kiválasztó, a Fiú megváltó és a Szentlélek újjászüelő, hitre vezető és megszentelő munkáját, azt rója fel, hogy az Alpha kurzus szerint a kereszténység az ember problémáira és szükségleteire kínál megoldásokat. Továbbá, ennek folytatásaként, az „*Atya Isten*” című bekezdésben a következőt olvassuk:

„Az AK-ban alig-alig találunk utalást az Atya Istenre és munkájára: a teremtésre, gondviselésre, kiválasztásra, és gyakorlatilag szó sem esik Isten mindenhatóságáról, szentségéről, igazságosságáról, dicsőségéről. Lényét egyoldalúan, csak, mint szeretetet mutatják be.”

Hozzáteszi még a szerző, hogy ez is az Alpha kurzus antropocentrikus szemléletének köszönhető, valamint rossz istenkép kialakításával fenyeget.

Kiindulás „lentről”, vagy kiindulás „fentről?”

A fenti kritikára válaszként annyit jegyezzünk meg, hogy az Alpha kurzus célja nem klasszikus dogmatikai bevezetés vagy hitvallásismeret felvázolása, hanem az, hogy az evangéliummal megszólítsa a Jézus Krisztust nem ismerőket. A kurzus szerkezetére nézve ebből két dolog következik. Az egyik, hogy nem az Atya Istenről szóló klasszikus teológiai témákkal kezd (és valóban csak részben érinti azokat, mint teremtés, gondviselés, kiválasztás, stb), hanem Jézus Krisztus személyével, halálával, és az üdvösség elnyerésének bemutatásával.⁵ A másik következmény, hogy valóban hangsúlyt fektet az Istentől elszakadt ember szükségére, nyomorúságainak bemutatására. Az Istentől elszakadt ember élettapasztalata felől indul (beszél a függőségeinkről, a félelmeinkről, az élet értelme, az örökkévalóság és a bűnbocsánat iránti éhségünkről),⁶ és nem a bibliai kijelentés felől. A „kiindulás lentről” vagy „kiindulás fentről” kérdése régi teológiai vita. Úgy vélem, hogy egy olyan korban, amelyben nem beszélhetünk sem tartalmi, sem etikai értelemben általános bibliai ismeretről, legitim az út, hogy az érzett szükség irányából közelítünk. Ebben az esetben az ember tapasztalatából kiindulva mutatjuk fel a félelemnek, a káoszba és fájdalomba fúló életnek, az erkölcsi céltévesztésnek, a megkötözöttségeknek, az ürességnek az igazi gyökerét, a bűnt. A következő lépésben hirdetjük az igazi megoldást: Jézus Krisztus megváltó halálát és feltámadását, és az új élet lehetőségét Isten akarata szerint. Az Alpha kurzus nem rejti véka alá ezt a bibliai igazságot:

„Akár bűnösnek érezzük magunkat, akár nem, mindannyian bűnösök vagyunk Isten előtt, mert sokszor áthágtuk a törvényeit a gondolatainkkal, tetteinkkel és szavainkkal. Isten törvényeinek megszegéséért ugyanúgy büntetés jár, mint

⁵ Az első három téma: Kicsoda Jézus? Miért halt meg Jézus? Hogyan lehetek biztos a hitemben? Az *élet nagy kérdései*. 21-65.

⁶ *Miért Jézus?* 4-7., 12-14.; valamint: *Az élet nagy kérdései*. passim.

valami köztörvényes bűntényért. „Mert a bűn zsoldja a halál” (Róm 6,23). Rossz cselekedeteink gyümölcse a szellemi halál, vagyis az örök elszakítottság Istentől. Mindannyian megérdemljük a büntetést. A kereszten Jézus elvállalta helyettünk a büntetést, hogy mi teljes bocsánatot kaphassunk és ne legyünk többé bűnösök.”⁷

A KRISZTOLÓGIAI ÉS SZÓTÉRIOLÓGIAI HIÁNYOSSÁG VÁDJA

Sipos Ete Zoltán hangsúlyozza, hogy az apostolok úgy mutatják be Jézust, mint valóságos Istent és valóságos embert egy személyben, majd így folytatja: „Nos, az AK viszonylag kevés tanítást nyújt Jézus Krisztusról. Valóságos istenségét nem hangsúlyozza, valóságos emberségét igen, bár büntelen voltát nem (csak mellékesen merül fel a Kérdések c. könyv 37., 67. oldalán).” Ez a kijelentés egyértelműen és könnyen cáfolható, bár tény, hogy a „viszonylag kevés” kitétel nehezen értékelhető. Vajon mennyi lenne a „viszonylag elégséges”, az ahhoz elégséges, hogy a Biblia alapján a szerző megfelelőnek tartsa az Alpha kurzus krisztológiáját? Hogyan mérhető, hogy egy bibliai gondolat *kellő mértékben* van-e képviselve? Ami ellenőrizhető bármilyen szövegben az az, hogy elhallgat-e alapvető bibliai igazságokat, ill. vannak-e a Biblia tanításával nyilvánvalóan ütköző kijelentései.

Jézus Krisztus, a valóságos ember és valóságos Isten

A valóság kedvéért álljon itt, hogy Gumbel három fejezetet szentel Jézus Krisztus személye és műve kifejtésének. Szükséges hangsúlyozni, hogy az egész Alpha kurzuson végigvonul a Jézus iránti szeretet és tisztelet; nincs olyan fejezet, amelyben ne lenne szó az Úr Jézus Krisztusról, mind tanításáról, mind a benne megkapott életről. Közelebbről, a Kicsoda Jézus c. fejezetben egy hosszú szakasz éppen azt mutatja be, hogyan jutottak a tanítványok arra, hogy elhitték, amit Jézus magáról állított, tudniillik hogy Ő Isten.⁸ A részletes elemzést - amelyben külön szakasz foglalkozik a valóságos ember Jézus büntelen voltával⁹ - C.S. Lewis klasszikus idézete zárja:

„Tehát egy ijesztő lehetőséggel kerülünk szembe: Az az ember, akiről beszélünk, az volt (és ma is az), aminek mondta magát, vagy örült, esetleg valami még rosszabb. Számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy nem volt sem örült, sem megszállott; következésképp, bármilyen furcsának, ijesztőnek vagy valószínűtlennek tűnik is, el kell fogadnom azt a nézetet, hogy Jézus Isten volt, és ma is az. Isten emberi alakban leszállt erre az ellenséges megszállás alatt álló bolygóra.”¹⁰

⁷ Gumbel: *Miért Jézus?* 12-13. Vö. még: „Igazságosságában Ő megítél minket, mert bűnösök vagyunk, de ugyanakkor, mert szeret, lejön közénk Fiának, Jézus Krisztusnak a személyében, és kifizeti helyettünk a büntetést. Ily módon „igazságos” is (mert nem hagyja büntetlenül a bűnt) és egyben az is, aki „megigazít” – (mert magára veszi a büntetést Fia személyében...)” *Az élet nagy kérdései.* 48.

⁸ Összesen 15 oldal terjedelemben, vö. *Az élet nagy kérdései.* 23-38.

⁹ Uo. 31-32.

¹⁰ Uo. 38.

Jézus Krisztus egyszeri és tökéletes áldozata

A következőkben Sipos Ete Zoltán így ír:

„Mint tudjuk, a Biblia hangoztatja, hogy Jézus a kereszten egyszer s mindenkorra végbevitte a megváltást az egyetlen és tökéletes áldozatával (Zsid 9,28; 10,10.14; Jn 19,30). Az AK is említi Jézus áldozatát az Ó Testamentum áldozataival kapcsolatban (Kérdések, 236. old.), de már ugyanabban a fejezetben az úrvacsorát, amelyik Jézus Krisztus egyetlen, tökéletes engesztelő áldozatára emlékeztet, eucharishtiának nevezi.”

Való igaz, hogy Gumbel említi Jézus áldozatát az úrvacsora ill. eucharisztia összefüggésében is,¹¹ de mintha a szerző figyelmen kívül hagyná, hogy az Alpha kurzus harmadik fejezetében (Miért halt meg Jézus?) a kurzus résztvevői találkoztak az evangélium szívével.¹² Ehelyett ezen a ponton a református úrvacsora tan felvázolásába fog, majd azt a következtetést vonja le, hogy „*ez a hitvallásos református felfogás eliminálódik ... az AK tananyagában.*” Mindehhez a következőket kell hozzáfűznünk: Vajon érdemes-e számon kérni egy evangélizációs anyagon a református úrvacsora tan részleteit? Ez különösen annak fényében legitim kérdés, hogy a szóban forgó anyag egyértelműen állást foglal Krisztus egyetlenegy és befejezett, megismételhetetlen áldozata mellett, valamint hirdeti, hogy az úrvacsorában rá emlékezünk és áldásaiban részesülünk. Ezek fényében pedig fenntartható-e az anyag súlyos krisztológiai hiányosságának vádja? Meggyőződésem szerint nem.

A bűnről való beszéd

A megváltásról szóló szakaszban Sipos Ete Zoltán így folytatja:

„Ami az Alpha kurzust illeti: először is, nem említi az ember veleszületett romlottságát azzal a hangsúllyal, ahogyan azt az apostolok tették. Másodszor, a bűnökről sem tesz biblikus említést. Pl. az AK-ban több utalás is történik az Ézs 59,2-re, de meg sem említi a 3. verset, ahol a Szentlélek néven nevezi a bűnöket.”

Ismét belefutunk a kissé megfoghatatlan „*azzal a hangsúllyal*” kifejezésbe, ami ugye megengedi, hogy szó esik az ember vele született romlottságáról, de állítja, hogy nem kellő mértékben. A példa annyiban jogos, hogy Gumbel valóban nem említi az Ézs 59,3 konkrét bűneit ott, ahol az Ézs 59,2 olvasható.¹³ Ugyanakkor fel kell tennünk a kérdést, hogy vajon ez mennyit vet latba annak bizonyításában, hogy az Alpha konfrontáció mentes megközelítése miatt „hígítja

¹¹ Majd hozzáteszi: „Nekünk nem kell további áldozatot bemutatnunk a bűneinkért. Inkább állandóan Jézus értünk bemutatott áldozatára kell emlékeznünk. Az Úrvacsorán, vagy az Eukarisztián, a Szentmisén is az ő áldozatára emlékszünk hálaadással és részesülünk annak áldásaiból.” *Az élet nagy kérdései.* 213-214.

¹² A helyettes áldozat jelentőségét Gumbel a következő négy újszövetségi gondolatban foglalja össze: Jézus az egyszeri és tökéletes áldozat, aki megtisztít; Jézus, aki kereszthalála által kiváltott a bűn hatalmából; Jézus, aki által megigazultunk; Jézus, akinek halála által Isten megbékélt – kiengesztelődött – a világgal. *Az élet nagy kérdései.* 43-51.

¹³ *Miért Jézus?* 14.

fel” az evangéliumot, miközben az egyik előadásban szembesít a Mk 7,20-23 jézusi bűnlistájával?¹⁴ Feltételezem, hogy mindannyian, akik olvassák írásom, egyetértünk abban, hogy a Szentlélek ott tud hitet fakasztani, ahol az evangéliumot, Isten Igéjét tisztán hirdetik; valamint nem lehet igaz evangéliumhirdetésről beszélni ott, ahol vonakodnak a bűnt és a bűnöket kimondani és néven nevezni. Az Alpha kurzus nem tanít ettől eltérőt. Ennek elégséges hangsúlya, „mennysisége” azonban igen nehezen megfogható kérdés.

Az Alpha kurzus saját anyagait vizsgálva, párhuzamba állítva Sipos Ete Zoltán állításaival, meggyőződésem, hogy az Alpha kurzusban hirdetett evangéliumot nem lehet más evangéliumnak bélyegezni. A szerző által feltételezett krisztológiai és szotériológiai kifogások egyszerűen nem állnak meg olyan mértékben, hogy ennek alapján más evangéliumhoz való elhajlással vádolja azokat, akik az Alphában szolgálnak.

A PNEUMATOLÓGIAI TÉVELYGÉS VÁDJA

A pneumatológiai tévelygés vádját megvizsgálni az előbbieknél nehezebb feladat, hiszen a szerző számos kijelentését a vizsgált írásban nem támasztja alá érvekkel, azaz bizonyos előfeltételezéseket adottnak vesz. A régi nagy vitát a Szentlélek munkájáról, a Szentlélek keresztségről, a Szentlélekkel való beteljesedésről, a Lélek ajándékairól, különösen a nyelveken szólásról és gyógyításról, az ezekkel kapcsolatos bibliai helyekről és magyarázatukról nem tudom és nem is kívánom ehelyütt megnyitni. Azonban Sipos Ete Zoltán maga fedi fel írásának fő okát:

„Sőt, még azt sem lehet teljességgel kizárni, hogy a kurzus jezuológiai nyitánya azt a célt szolgálja, hogy a karizmatikus mozgalom bekebelezhesse a neki még ellenálló lelkipásztorokat, gyülekezeteket és egyházakat. Az ún. karizmatikus mozgalom legtekintélyesebb személyiségei évekkel ezelőtt bejelentették, hogy céljuk a nekik még ellenálló evangélikál körök meghódítása.” (forrás megjelölés nélkül!)

Ez a kijelentés nemcsak leleplező, hanem fájó is. Fájó azért, mert annak lehetőségét feltételezi, hogy az Alpha kurzus csak azért beszél Jézus Krisztus személyéről, haláláról és megváltásáról, hogy ezzel mintegy megtévessze a teológiailag hasonló állásponton lévő evangélikákat, és hogy elérje fő célját, az ő bekebelezésüket (amely nyilvánvalóan azt jelenti, hogy karizmatikussá teszik őket). A vád tehát az evangélium hirdetésének nem tiszta motivációja, amely, még ha Pál így is örül az evangélium hirdetésének (Fil 1,18), mindazonáltal igen súlyos.

Szentlélek Isten kontra Fiú Isten?

Miután a szerző leszögezi, hogy a Szentlélek feladata Jézus Krisztust a középpontba állítani és megdicsőíteni, a következőt jelenti ki:

¹⁴ *Az élet nagy kérdései.* 41.

„Az AK egész tananyagában – nem beszélve még a tanfolyamon ajánlott kísérő könyvekről – a Szentlélek áll a középpontban, arra történő hivatkozással, hogy a Szentlélek szerepéről az egyházakban nagyon kevés szó esik – ami egyébként nem igaz állítás! Az AK anyagában többet és részletesebben beszélnek róla, mint Jézus Krisztusról, ezzel Jézus személyét háttérbe szorítják.”

Jézus tehát éppen csak feltűnik, de hamarosan mellékszereplővé lesz, míg a főszerepet a Szentlélek kapja. Kérdés, hogy valóban így van ez és valóban ez az Alpha kurzus célja, vagy pedig csak Sipos Ete Zoltán előfeltételezéseit, félelmeit halljuk? Jézus Krisztus mellékszereplővé történő lefokozását megkérdőjelezi, hogy a már említett, Jézus Krisztust bemutató három fejezet éppen olyan terjedelmű, mint a Szentlélek személyét és munkáját taglaló, a hétvégén elmondásra kerülő három előadás anyaga.¹⁵ Ennél persze fontosabb az, hogy mit és miért tanít az Alpha a Szentlélekről, és hogyan függ ez össze az evangélizációval.

A vizsgált írás nem mond semmit arról a biblikus tanításról, amit az Alpha kurzus a résztvevők elé tár. Pedig a három előadásból az első klasszikus tanítást ad a Szentlélekről a teremtés munkájában, bizonyos kiválasztott ószövetségi személyek felkenetésében, valamint a próféták tanításáról, amelyben Isten Lelkét és ezzel együtt új szívet ígér népének. Olvasunk Keresztelő Jánosról, Jézus tanításáról a Lélekkel kapcsolatosan, valamint az ígéretes pünkösdi beteljesüléséről.¹⁶ Ezt követően a második előadásban szó esik az újjászületésről, a Lélekről mint a fiúság Lelkéről, arról, ahogy a Lélek megvilágosítja előttünk Isten Igéjét és segítségünkre siet az imádságban. Végül Gumbel kitér a Lélek gyümölcseire, beszél a gyülekezet családjának egységéről, a lelki ajándékokról, és arról, hogy a Lélek arra indít, hogy másoknak is beszéljünk Jézusról.¹⁷ Mindezt nyilvánvalóan azzal a céllal teszi, hogy a kurzus résztvevői megértsék, hogyan lehet mindaz az övék, amit Jézus Krisztus számukra a megváltással megszerzett, valamint hogy vágyjanak a Lélek ajándékára. Minderről a szóban forgó cikkben semmit sem olvasunk. Ehelyett két gondolat köré csoportosítható a szerző éles kritikája: a Szentlélek megtapasztalása és a nyelveken szólás. Mindkét téma a harmadik Szentlélekről szóló fejezetben olvasható.

A Szentlélek megtapasztalása

A Szentlélek megtapasztalásával összefüggésben Sipos így ír:

„Számptalan esetben megfigyelhető, hogy a Szentlelket ugyan személyként emlegeti, később pedig úgy, mintha megtapasztalható (személytelen) erő volna. Azok az emberek, akiket betölt a Szentlélek, különböző csodás élményekről számolnak be. Valamennyiben közös gondolat az, hogy a Szentlélek láthatatlan szellemi energia, ami nagy élményt, közvetlen megtapasztalást adó valami lenne: a betöltött embert forráság önti el, remegni kezd, csuklás fogja el, nyelveken szól, meggyógyul.”

¹⁵ Kicsoda a Szentlélek? Mit tesz a Szentlélek? Hogyan töltekezhetünk be Szentlélekkel? *Az élet nagy kérdései.* 115-156.

¹⁶ Uo. 115-125.

¹⁷ Uo. 127-141.

A szerző továbbá hangot ad annak az aggodalmának, hogy ott, ahol a Szentlélek meghívásáról és megtapasztalásáról esik szó, elválasztásra kerül az Ige és a Lélek. Valójában azonosítja a Lelket és az Igét: *„Az Igével, vagyis a Szentlélekkel történő beteljesedésben pedig kulcsszerepe az értelemnek és a hitnek van.”* Teszi mindezt az Ef 5,18kk-ra hivatkozva.

Ezzel kapcsolatban először a megtapasztalás kérdésére szeretnék figyelni. Jonathan Edwards, a puritán lelkipásztor és tudós, az ún. Nagy Ébredés egyik meghatározó alakjának gondolatait hívom segítségül az „Isteni és természetfeletti világosság” c. prédikációjából.¹⁸ Edwards szerint először is létezik egy olyan természetfeletti és lelki világosság, amit Isten közvetlenül közöl az ember lelkével, és ez a világosság vagy ismeret teljesen más, mint amit természetes eszközök útján elnyerhetünk. Aki lelkileg megvilágosított, az nem pusztán értelmében hiszi, hogy Isten dicsőséges, de Isten dicsőségének érzete, érzése megjelenik a szívében. Az ilyen ember nemcsak racionálisan tudja, hogy Isten szent, és a szentség jó dolog, de érzékeli Isten szentségének csodálatos voltát. Nem pusztán spekulatív módon tudja, hogy Isten kegyelmes, de betölti szívét az afelett való gyönyörűség, hogy az Úr ilyen kegyelmes. Kétféle tudás van tehát Isten jóságáról, mondja Edwards, amelyre ő az embert képessé tette. Az egyik a fogalmi ismeret, amit megtanulunk, a másik a szív észlelése, amikor az gyönyörködik Isten jósága jelenlétében. Ebben az utóbbi – és elengedhetetlen – ismeretben Isten a tapasztalaton keresztül részeltet. Ez semmiképpen nem azt jelenti – hangsúlyozza Jonathan Edwards - hogy ez az ismeret független lenne Isten Igéjétől, annak igazságától. Sőt, csak Isten Igéje által lehet lelki világosságunk. Isten Igéjéből tudjuk, hogy Krisztus kegyelmes, megbocsátó, szabadító, ugyanakkor csak ha ezek a gondolatok már ott vannak bennünk, tudnak megelevenedni szívünkben. Ez a megelevenedés pedig nem más, mint a Léleknek az a csodálatos munkája, amikor egyszer csak felragyogtatja előttünk Krisztus dicsőségét, megköstoltatja velünk a dicsőség ízét. Utána már nem pusztán fogalom Krisztus dicsősége, hanem olyan érzet, ami meghatározza a szívet.

Az Alpha hétvégén, amikor Isten Szentlelkét hívjuk, nem teszünk mást, mint hogy kérjük azt, akit az Atya ígért. Jézus Krisztus így bátorít minket erre: *„Én azt mondom nektek: kérjétek, és adatik, keressetek és találtok, zörgessetek, és megnyitattik nektek. ... Ha tehát ti gonosz léteketekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelkét azoknak, akik kérik tőle?”* (Lk 11,9;13) Nem elválasztva Isten Igéjétől, nem elválasztva a Jézus Krisztusról szóló evangéliumtól, hiszen az Alpha kurzus folyamán addig is számtalanszor elhangzott, és a hétvégén, a Szentlélekért való könyörgést megelőző előadásokban is Őt hirdettük. Igen, várjuk, hogy Isten Lelke életet lehel azokba, akik készek az evangélium igazságát magukra nézve elfogadni.

Edwards kitér még arra is, hogy miért olyan fontos az a tapasztalat, amiről ír. Azért, mert egyedül ez a tapasztalat az, ami képes legyőzni az emberben lévő mindenféle istenellenes előítéletet és elhárítani az akadályokat. Amikor az ember

¹⁸ Jonathan Edwards: *A Divine and Supernatural Light, Immediately Imparted to the Soul by the Spirit of God, Shown to be Both Scriptural and Rational Doctrine*. Elhangzott Northamptonban, 1734-ben. http://www.ccel.org/ccel/edwards/sermons.supernatural_light.html, 2012. jan. 10.

megkóstolta Jézus dicsőségét, megváltozik a szíve, és - bár még sok mindent nem ért - kész már alázatosan megnyílni és elfogadni Isten Igéje igazságát. Edwards gondolataival megegyezően visszatérő tapasztalatunk az Alpha kurzuson az, hogy amikor valakit egyszer csak megérint Isten Lelke, amikor átjárja a szívét Jézus dicsősége, semmivé foszlanak korábbi kérdései és kétségei.

Edwards hangsúlyozza, hogy Jézus dicsőségének megtapasztalása szomjúságot is kelt. Innentől az, aki eddig csak akadémuskodott, Isten igazságának és a Bibliának buzgó kutatója és tanulmányozója lesz. Nem ritka, hogy az értelme is tisztul, elevenedik, és amit eddig nem értett, azt immáron megérti, és nagy gyönyörűségére van. Ami eddig érdektelen volt, az mindennél fontosabbá válik. Az értelme és a szíve is vágyik Jézus után.

Igen, a Szentlélekkel való betöltekezésben szerepe van az értelemnek, de szerepe van a tapasztalatnak is. Hangsúlyozom, nem gondolom, hogy ezt a tapasztalatot mi bármiféle módszerrel vagy eszközzel „elő tudjuk állítani.” Nem tudjuk, de Isten Lelkéért tudunk – és szabadok is vagyunk! – könyörögni. Azt sem állítom, hogy nem történtek szélsőségek, visszaélések az ún. karizmatikus mozgalomban. De azt igen, hogy egyes szélsőséges megnyilvánulásokról való félelmet, az ebből fakadó előítéleteket és vádaskodásokat ideje lenne félretennünk. Az istenismeret nem lehet pusztán racionális; szükségképpen tapasztalati is. A tapasztalatot Isten Igéje és Isten Lelke hozza el az ember életébe.

Szentlélekkel való beteljesedés és nyelveken szólás

A nyelveken szólás kérdéséről nem biblikusan nyilatkozik Sipos Ete Zoltán. Megállapítja, hogy az Alpha kurzus anyaga ma is megtapasztalható és gyakorolható tekintve ezt az ajándékot – a szövegösszefüggésből egyértelmű, hogy ezt tévedésnek tartja. A következőkben rámutat – jogosan – arra az ellentétre, hogy egy helyen Gumbel azt írja, hogy nem kell minden kereszténynek nyelveken szólania, valamint nem másodosztályú keresztények azok, akik ezt nem teszik,¹⁹ máshol azonban azt állítja, hogy a nyelveken szólást minden keresztény megkaphatja.²⁰ Az is megkérdőjelezhető, ahogy Gumbel a nyelveken szólás elkezdésére buzdít, amit Sipos szintén megemlíti. Mindezzel együtt meglepő a szerző következő kijelentése a nyelveken történő imádságról:

„Kétségtelen, hogy a Bibliában találkozunk vele, néha előfordult, hogy bizonyos emberek a hitre jutásukkor (s nem a Szentlélekkel való beteljesedés során!) nyelveken szóltak, de ezek az esetek egyrészt egészen ritkák, másrészt összhangban állnak a nyelveken szólás – próféták által jövendölt, és Pál apostoltól megerősített – céljával (1Kor 14,20-22). De olyan apostoli tanítást nem találunk, hogy a nyelveken szólás a Szentlélekkel való beteljesedés bizonyítéka, és azt sem, hogy bárkit is biztattak volna nyelveken szólásra. Ezért áll az AK és a kíséző irodalom tanítása éles ellentétben a Bibliával.”

¹⁹ *Az élet nagy kérdései.* 152.

²⁰ Uo. 153.

Csak röviden hadd jegyezzem meg a következőket: nem áll meg, miszerint a Szentlélekkel való betejesedés nem járhat együtt nyelveken szólással (még ha nem is minden alkalommal): vö. Apcsel 2,4; 10,45-46; és 19,6 – feltételezve ez utóbbi esetben, hogy a „*leszállt rájuk a Szentlélek*” azonos a Szentlélekkel való betejesedéssel. Bár igaz, hogy nem találunk olyan apostoli tanítást, hogy a Szentlélekkel való betejesedés bizonyítéka a nyelveken való imádság – amint ezt Gumbel sem állítja – az súlyos tévedés, hogy nem találunk apostoli biztatást a nyelveken szólásra: vö. 1Kor 14,1;5; és ha nem is buzdítás, de v.39.

Mindezek alapján nem látom Isten Igéjén tájékozódónak, tehát megalapozottnak a pneumatológiai tévelygés vádját sem.

KONKLÚZIÓ

Visszatérve írásom kiindulópontjához, azt kell mondanom, hogy tarthatatlan azok megbélyegzése más evangélium hirdetésének vádjával, a biblikus és hitvallásos igazság megtagadásának vádjával, akik az Alpha kurzus által (is) hirdetik Jézus Krisztust. Továbbá az is bizonyítást nyert, hogy a szerző az Alpha kurzus Szentlélekről szóló tanításának csak kisebb részét vizsgálta, előítéletektől sem mentesen.

Nem állítom, hogy az Alpha kurzus, akár csak mint evangélizációs eszköz (és nem gyülekezetépítési modell) tökéletes, és nem szorul egyes pontjain különböző hangsúlyok átgondolására, korrigálására. Bizonyos vagyok abban, hogy akik az Alpha előadásokat tartjuk, ezt önkéntelenül is megtesszük. Nem hiszem, hogy minden gyülekezetben Alpha kurzusokat kellene indítani. Nem az Alphában hiszek. De hiszek abban a Jézus Krisztusban, aki magát ma is kijelenti Igéjében és Szentlelke által – Alpha kurzuson, és számos egyéb alkalmon keresztül is.

Dr. Lovas András
Budapest-Gazdagrét

2012. január 10.